

برنامه کشوری
مراقبت تکاملی نوزادان
در بیمارستان

به نام خدا

موضوع: مراقبت خانواده

محور و ترخیص نوزاد

تهیه کننده: نسیم خلیلی راد

سرپرستار بخش نوزادان

مرکز آموزشی درمانی و پژوهشی

۱۷ شهریور رشت

سال ۱۴۰۰

مراقبت خانواده محور

موارد اخلاقی قابل توجه در خصوص نوزاد و خانواده :

- اطلاع رسانی وضعیت مادر و نوزاد از زمان پذیرش مادر تا زمان تولد نوزاد توسط یکی از کارکنان مشخص
- طراحی فرایندی شفاف جهت آگاهی خانواده ها از محل بستری نوزاد
- توضیح مختصر و ساده در اولین ملاقات با پدر و مادر در خصوص معرفی بخش مراقبت ویژه نوزادان جهت کاهش تنش
- درخواست نامگذاری نوزاد از والدین و نصب اسم بالای سر تخت نوزاد و در معرض دید

مراقبت خانواده محور

موارد اخلاقی قابل توجه در خصوص نوزاد و خانواده :

- تشویق والدین به قراردادن کتاب قران و ادعیه بر حسب اعتقاداتشان و عکس های خانواده، پتوی شخصی نوزاد و...
- صحبت درباره شرایط بالینی نوزاد در مکانی مجزا با والدین
- کشیدن پاراوان یا پرده در زمان اقدامات دردناک اطراف نوزاد
- انجام هرگونه تصمیم گیری در حضور والدین و نظر ایشان
- ارتباط گرم بین کارکنان و والدین در جهت جلب اعتمادانها

دستیابی به موفقیت در اجرای مراقبت از خانواده محور

زایمان پیش از موعد و تولد نوزاد نارس، یک بحران برای خانواده است و بستری در بخش مراقبت ویژه نوزادان برای این استرس می افزاید بهترین اقدام برای حمایت از خانواده ها در این موقع اگاهی دادن به آنها جهت ایفای نقششان در مراقبت از نوزاد بستری است والدین به خصوص مادر بدلیل جدایی از نوزاد و ناتوانی مراقبت مستقیم از وی احساس ناکارآمدی میکند

مراکز باید کارگاههای آموزشی مراقبت خانواده محور را برای گروه مراقبتی درمانی برگزار نمایند تا کارکنان مرتبط اهمیت نقش خانواده در مراقبت نوزاد را به عنوان الگوی رفتاری خدمات مراقبتی از نوزاد رعایت نماید

ملاحظات اخلاقی و سیاستهای بخش مراقبت ویژه نوزادان

مراقبت خانواده محور در رسالت بخش مراقبت ویژه نوزادان

- خانواده بخشی از گروه مراقبتی نوزاد است و این اصل باید در رسالت همه ی مراکز قرار گیرد.
- شرکت دادن والدین به خصوص مادر در مراقبت از نوزاد به نقش والدی آنها کمک می نماید این مشارکت از کارهای کوچک شروع می شود.
- رعایت حریم خانواده ها و نوزادان یک اصل مهم اخلاقی در مراقبت از نوزاد است.
- تا حد امکان معاینات نوزادی هم با حفظ حریم نوزاد صورت گیرد
- اطلاعات مربوط به فرایند بالینی نوزاد باید در اختیار والدین قرار گیرد

راهنمای تعاملات اجتماعی گروه مراقبتی با خانواده

- رابطه عاطفی:

رابطه‌ی شفاف و اطمینان بخش بین گروه درمانی و خانواده از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و در والدین اعتماد بوجود می‌آورد

- اهمیت دادن به خانواده‌ها:

گروه مراقبتی باید این اطمینان خاطر را به والدین بدهد که آنها و نوزادشان برای کارکنان مهم‌اند گوش دادن به حرفهای والدین و پاسخگو بودن به پرسشهای آنها با صبوری همراه با پاسخهای کلامی و رفتاری مناسب به برقراری و حفظ رفتار والدین کمک موثری می‌کند

راهنمای تعاملات اجتماعی گروه مراقبتی با خانواده

• برگزاری جلسات رسمی و غیر رسمی گروه مراقبان با خانواده:

گروه مراقبتی با تشکیل این جلسات باعث آگاهی والدین از روندهای مراقبتی درمانی نوزاد و همچنین ارتقای تعامل مراقبان با خانواده می شود

• نظر والدین در خصوص شرایط نوزاد باید توجه شود :

هرگونه اظهار نظر والدین در مورد شرایط نوزادشان باید توسط گروه درمانی مهم شمرده شود و در فرایند مراقبت از نوزاد در نظر گرفته شود

راهنمای تعاملات اجتماعی گروه مراقبتی با خانواده:

- استفاده گروه مراقبتی از الفاظ قابل درک در تعامل با خانواده:
- استفاده از الفاظ پزشکی سبب سردرگمی خانواده ها می شود
- جایگزینی الفاظ خبری به جای الفاظ امرانه:
- با جملات خبری وبا لحن آرام باید با مادر رابطه برقرار نمود
- چینش مناسب کارکنان پرستاری:
- چینش کارکنان باید به نحوی باشد که پرستاران ثابتی مراقبت از نوزاد را بعهده گیرند تا امکان تعاملات آسان تر باشد

آموزش به خانواده ها:

- کتابچه ها و پمفلتهای آموزشی در خصوص مشکلات شایع نوزادان در اختیار والدین گذاشته شود
- کلاسهای آموزشی پیش از زایمان مراقبت از نوزاد و توانمندی والدین برای خانواده برگزار گردد
- آموزش تعاملات اجتماعی در فرهنگهای مختلف و نقش و جایگاه خانواده در مراقبت از نوزاد بستری و آموزش مراقبت از نوزاد باید در برنامه آموزشی گروه مراقبتی قرار گیرد
- استفاده از سایر رسانه های آموزشی مد نظر قرار گیرد

منابع حمایتی خانواده ها

- قوانین بیمارستان بگونه ای طراحی گردد که به جز پدر و مادر خواهر و برادر و پدربزرگ و مادر بزرگ هم امکان ملاقات با نوزاد داشته باشند
- فرایندی تعریف شود که پرستار نوزاد در هر شیفت برای والدین معین باشد و والدین از مراقب نوزاد آگاهی داشته باشند
- تدابیری اتخاذ گردد تا دسترسی به منابع اطلاعاتی برای والدین وجود داشته باشد (وجود کتابخانه در بیمارستان یا بخش)
- با تولد نوزاد ناهنجاری یافت نوزاد فرایند تعریف شده ای برای حضور خانواده در کنار نوزاد وجود داشته باشد

منابع حمایتی خانواده ها

- دستگاہهای مشاوره درون بیمارستانی برای حمایت از خانواده ها در دسترس باشد
- تسهیلاتی مانند مددکار اجتماعی آگاه به خانواده ونوزاد در بیمارستان وجود داشته باشد
- تسهیلات مشاوره روانشناسی برای خانواده وکارکنان داخل بیمارستان فراهم آید
- تسهیلاتی مانند درمانگاه پیگیری رشدوتکامل بعد از ترخیص وجود داشته باشد

اقامتگاه مادر وقوانین ملاقات نوزاد

قوانین امکان ملاقات نوزاد:

- بیمارستان موظف است مکانی مناسب برای مادران نوزادان بستری در nicu برای اقامت ۲۴ساعته فراهم کند
- قوانین بیمارستان به گونه ای تدوین گردد تا محدودیتی برای ورود والدین برای دیدن نوزاد و در اغوش گرفتن وی وجود نداشته باشد
- امکان ملاقات نوزاد برای سایر اعضای خانواده از جمله خواهر و برادر پدربزرگ و مادربزرگ نوزاد اجرایی گردد

اقامتگاه مادر وقوانین ملاقات نوزاد

اقامتگاه مادر:

فضای فیزیکی مادر میتواند به دوشکل وجود داشته باشد:
الگوی اول که وضعیت مطلوب برای مراقبت با رویکرد تکاملی در
مراقبت از نوزاد نارس و تعامل والدین و نوزاد می باشد اتاق
خانواده نامیده می شود

الگوی دوم برای اسکان و اقامت مادران در نظر گرفتن یک فضا با
متراژ کافی است که به اصطلاح سالن اقامت مادران می باشد
محل جغرافیایی اقامتگاه مادر در فضای پشتیبانی بخش مراقبت
ویژه نوزادان است

تسهیلات مورد نیاز سالن اقامت مادران

- بایستی بازای هر تخت بستری نوزاد یک تخت مادر (تخت یا مبل راحتی تختخواب شو) به همراه یک کمد قفل دار در محل اقامتگاه تخصیص داده شود

شکل ۱-۳. اتاق خانوادگی

تسهیلات مورد نیاز سالن اقامت مادران

- اقامتگاه مادران دکوراسیون و روشنایی مناسب داشته باشد و برای تامین حریم خصوصی مادران تختها با پرده های قابل جمع شدن از یکدیگر مجزا شود

شکل: ۲۳-۲. ایجاد حریم برای مادر و نوزاد

تسهیلات مورد نیاز سالن اقامت مادران

- وجود یک آشپزخانه ی مجزا با امکاناتی مانند کابینت .سینک ظرفشویی .یخچال و...در اقامتگاه مادران
- وجود محل مجزایی برای استقرار تلویزیون در اقامتگاه مادران
- اختصاص خط تلفن داخلی برای دسترسی بخش مراقبت نوزادان به اقامتگاه مادران
- وجود سرویس بهداشتی و حمام در اقامتگاه مادران
- اختصاص یک کتابخانه با کتابهای آموزشی برای مادران
- ایجاد مکان مجزا برای عبادت مادران
- نصب تابلوهای ادعیه .گلدان طبیعی .تصاویر طبیعت ونوزادان

ترخیص و پیگیری نوزاد

از آغاز پذیرش نوزاد در بیمارستان باید گروه مراقبان برنامه آموزشی مناسبی برای افزایش توانمندی والدین بویژه مادر تدوین نموده و با نزدیک شدن به زمان ترخیص نوزاد این توانمندیهای مادر ارزیابی گردد

بنابراین در بخش مراقبت ویژه ی نوزادان فضایی مجزا بایک اتاق در نظر گرفته شود تا چند روز پیش از ترخیص نوزاد مادرانجا بطور کامل در شبانه روز اقامت کند تا بتواند توانمندی مراقبت مستقل از نوزادش را به صد درصد برساند در عین حال در صورت بروز مشکل دسترسی به گروه مراقبان داشته باشد همچنین در زمان ترخیص چگونگی ارتباط والدین با بیمارستان آموزش داده می شود

ترخیص و پیگیری نوزاد

نوزاد در حال ترخیص از بیمارستان ممکن است هنوز در وضعیت کاملاً پایدار و سنبارداری قرار نگرفته باشد

بنابراین نیاز به اقدامات پیگیری و بررسی وضعیت دستگاہهای مختلف بدن و مشکلات ناشی از نارسایی یا درمانهای بیمارستانی دارد

بهتر است این پیگیریها پس از ترخیص نوزاد توسط پرستار ترخیص به پدر و مادر آموزش داده شود و همچنین برگه‌ی آموزش ترخیص و معرفی نامه‌های لازم جهت پیگیریهای بعدی به ایشان داده شود

ترخیص و پیگیری نوزاد

برخی از این مراقبتها شامل موارد زیر است:

* معاینه ی چشمی از نظر رتینوپاتی نارسا

* شنوایی سنجی

* تکمیل واکسیناسیون

* گفتاردرمانی

* پایش رشد و تکامل نوزاد

* انجام سونوگرافی لازم

ترخیص و پیگیری نوزاد

برنامه زمان بندی مراجعه به درمانگاه پیگیری پس از ترخیص:

اولین زمان مراجعه به درمانگاه پیگیری ۲۴ تا ۴۸ ساعت پس از ترخیص نوزاد از بیمارستان است که توسط پرستار ترخیص تعیین وبه والدین توصیه می شود

- زمان بندی مراجعه ی بعدی به درمانگاه معمولا براساس وزن نوزاد و جدول زمان بندی مراقبتها با نظر پزشک تعیین می شود
- وزن نوزاد ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ گرم هفته ای یکبار مراجعه به درمانگاه
 - وزن نوزاد بیش از ۲۰۰۰ هر ۲ هفته یکبار مراجعه به درمانگاه

با سپاس از حسن توجه
شما عزیزان

